
INGEBOEKT

Lezen om te weten

'Lezen om te weten. Een leergang voor het bestuderen van teksten. Handleiding en lesmateriaal.' Onder redactie van W.A.M. Kok en J.H. Boorman. Uitgeverij De Ruiter, Gorinchem, 1984 (België : Clavis).

Deze werkmap beschrijft een methode voor het bestuderen van teksten. Ze is afgestemd op leerlingen van het zesde leerjaar, maar is ongetwijfeld ook bruikbaar voor eerste-graadsleerlingen.

De bedoeling van de leergang is leerlingen houvasten te bieden bij het lezen en bestuderen van teksten. De gebruikte methode van studerend lezen kenmerkt zich door een nauwkeurig gewogen opbouw. Stapje voor stapje, tekst voor tekst, vaardigheid voor vaardigheid worden de leerlingen naar het uiteindelijke doel geloodst, nl. zakelijke teksten kunnen schematiseren en samenvatten. Zo worden systematisch vaardigheden geoefend als : manieren om oorzaak en gevolg te achterhalen ; relevante vragen stellen bij een tekst ; hoofdpunten onderstrepen ; titels plaatsen ; in alinea's verdelen ; enz.

Alles is opgesplitst in 25 mooi afgeronde weekthema's. Telkens staat één element centraal of worden enkele reeds geoefende vaardigheden met elkaar in verband gebracht. Ook regelmatige herhalingen en vastzettingen ontbreken niet. Zo wordt niet alleen alles zorgvuldig uitgediept, maar geraakt ook de ruimere bedoeling van het stapsgewijze proces niet verloren.

Elk deel bevat een beschrijving van het thema (de doelstellingen en de plaats in het geheel), de suggestie voor een mogelijk lesverloop (met copieerbare modelteksten) en een leerlingenles op invulbladen (opdrachten en tekstmateriaal). Allemaal erg verzorgd en duidelijk uitgewerkt. Jammer alleen van de minder geslaagde illustraties.

Regelmatig geven de auteurs ook tips om de leerstof in andere vakken toe te passen. Daar gaat het immers om. Naar het einde toe echter klinken die wel een beetje eentonig en worden ze steeds minder concreet : 'Benut de toepassingsmogelijkheden van dit thema ook in de lessen W.O., aardrijkskunde of geschiedenis' of een variatie op dit thema. Deze transferfunctie op zich is natuurlijk niet te onderschatten.

Het enige tere punt in de hele opbouw is volgens mij wel de cursus rond 'vragen stellen'. De bedoeling is dat de leerlingen door het

stellen van vragen over de tekst de belangrijkste elementen kunnen achterhalen. M.a.w. de antwoorden op hun eigen vragen zouden de tekst-thema's moeten aangeven. Ik denk echter dat het voor leerlingen nog moeilijker is om relevante vragen te stellen bij een tekst dan wel om de belangrijkste onderwerpen erin aan te duiden. Een goede denkvraag stellen veronderstelt immers dat de leerlingen de tekst volledig begrijpen, en dus dat zij de hoofdzaken van de tekst al hebben achterhaald. Enigszins een omweg dus en een vaardigheid die waarschijnlijk beter in verband kan gebracht worden met voorspellend lezen. Ga terug naar AF. U ontvangt geen tweeduizend frank.

Niettemin toch een meer dan waardevolle bijdrage op een terrein waar de meeste handboeken sterk te kort schieten. Belangrijk is ook dat hier een prima uitgewerkte methode van studerend lezen wordt gepresenteerd die aangepast is aan jongere leerlingen. Gebruik wie het gebruiken kan.

Luuk Van Waes, Huybrechtsstraat 28, 2200 BORGERHOUD

DCN-cahier 16 : Schrijven

Schrijven : theorie en praktijk van het schrijfvaardigheidsonderwijs. Een bundel artikelen over schrijfonderwijs, samengesteld en geredigeerd voor de Didactiek Commissie Nederlands door G. Rijlaarsdam en H. Hulshof. Malmberg, Den Bosch, 1984.

'Leren schrijven.' Het is misschien wel de vaardigheid waar we het moeilijkst vat op kunnen krijgen. In het verhaaltje van 'je hebt het of je hebt het niet', berusten de meeste leraren gelukkig niet meer. De alternatieven zijn echter niet zo makkelijk te verzinnen. Vaak beperkt het 'schrijfonderwijs' (?) zich dan ook tot het verzinnen van een titel, wat later gevolgd door een veldslag met de 'rode balpen'. Tegen beter weten in, misschien wel ...

Maar, leer je nu schrijven door adviezen van professionals ? Leer je schrijven door het veel te doen ? Door de zorgvuldige beschouwing van goede teksten ? Of, wordt schrijven geleerd door een nauwkeurig uitgestippelde opeenvolging van deelvaardigheidsoefeningen ?

Het nieuwe DCN-cahier over 'Schrijven' probeert op dit vlak wat duidelijkheid te brengen. Niet door voor één methode te kiezen, maar door een tiental opvattingen over 'goed' schrijfonderwijs met elkaar te confronteren. Een erg bonte staalkaart dus waarin de moderne ontwikkelingen in het schrijfonderwijs worden toegelicht. Als doelgroepen koos de redactie volwassenen, studenten en middelbare scholieren.

Doorheen de hele bundel loopt een rode draad. Dit is het coördinaten-systeem dat geschetst wordt in het begeleidende kaderartikel. Dit systeem bevat drie centrale begrippen : schooltheorie (of wat is de